

Hin 30. juli 1906 varð byrjað at byggja telefonir fyrri Færoernes Amtskommunes Telefonvæsen. Arbeidsmenninir vóru allir danir. Á myndini her eru tveir føroyingar, sum luttóku í arbeidinum, Andreas Niclasen, Dia á Bø og Magnus Samuelsen.

Eg slapp ikki framvið klettinum, heldur enn ígjøgnum hann. So var at royna okkurt annað. Grulvaði yvir, har skarðið er lægst og legði meg flatan niður í skurslið og otaði meg so undan brekkuni. Nú var langt síðani kolmyrkt og avfallið var vorðið kavakent. Langt um leingi kom eg á toluliga slættan vøll, og heldur minni vind. Nú helt eg beint omaneftir, heldur úteftir, og kom oman innanfyri Signabo. Har var ikki nógur vindur, gekk móti lotinum til Oyrareingir. Har var ættin so góð, søgdu teir. Har var eg um náttuna. Morgunin eftir gekk eg suður aftur. Skeitti linjuna í Sundslíð. Var inni á Sundi á vegnum suðuraftur. Hans segði, at tá eg var rimdur frá honum dagin fyrri, ringdi hann til stjórán og segði honum frá, at ein av monnunum var eftir óllum at døma úrdeyður. Stjórán umbar seg við tí, at hann hevði sjálvur einki forstand uppá veður. Eg var mangan óflisan túrin hendan vegin, men hesin mundi vera hin ringasti.

Hesa frá søgn frá fyrstu arvinum hevur Jógván Skýlindal skrivað: Hitt fyrsta eg veit um telefonverk her í oyggjunum, er úr einum brævi frá Ólavi á Heygum til Føroya Løgting 2. august 1901. Ólavur á Heygum forir fram týðningin, tað kundi fingið fyrri fiskivinnuna, um telefonlinja varð lögð millum Vestmanna og Tórshavn. Vestmanna liggur nær við fiskigrunnarnar og er góð skipahavn, tí verður mangan sett inn hagar at kroyka, ella tá okkurt er í vegin. Reiðarnir búgva teir flestu í Tórshavn, so tað hevði havt stóran týðning, um tosað kundi millum hesi plássini. Hann nevni eisini, at lækni og sýslumaður búgva her. Í august 1902, árið eftir, hevur Ólavur á Heygum aftur umsókn á tingi. Hann ynskir, at tingið annaðhvørt veitir studning ella setur telefonverk á stovn. Samstundis var eisini umsókn frá nokrum tingmonnum um sama mál. Ólavur á

Heygum væntaði ongan tíð, at tingið fór at gera nakað við hetta. Tí sókti hann tingið um at fáa heimild til sjálvur at lata hesa linju gera. Staturin var tann, ið loyvi mátti geva. Ein nevnd við fimm limum varð sett at taka sær av málinum. Triggir atkvøddu fyrri at viðmæla.

Ósemja og ótti

Ósemja var nóg, og óttin fyrri hesum nýggja, sum koma skuldi, var stórur. Mótsøða kom upp frá øllum síðum, men Ólavur hevði dirvið og áráði, so meðan teir kjakaðust um viðmæli, keypti hann tilfarið. Í 1903 vórðu steyrnarir lagdir uppá land í ymsum stöðum: Havn, Kaldbakstótni, Kollafirði, Kvívík og Vestmanna. Ólavur hevði norskar menn at leggja sær lag á og afturat fleiri norskar arbeidsmenn.

Andreas Niclasen, sum vit altíð nevndu Dia, segði fyrri mær, at hann var staddur uppi á Sundi, tá teir komu hagar at seta steyrar upp. Hann fór við teimum at draga steyrar við rossi. Liðugur við tað helt hann fram við at arbeida hjá teimum til liðugt varð at spennastráðin. Ólavur spurdi nú, um hann kundi gera so væl at røkja linjuna. Hann fekk tól og tilfar til hetta.

Árið eftir, tá hinir donsku menninir komu at arbeida fyrri »Færoernes Amtskommunes Telefonvæsen« fingur teir at vita, at ein telefonmaður var her í Føroyum. Hann var tí biðin um at koma at arbeida við teimum. Eftir hetta var hann telefonmaður alla sína tíð.

Ólavur á Heygum fekk loyvi og linjan varð bygd í 1905 — úr fyrsta flokks tilfari. Steyrarnir nýta vit enn í dag. Mótsøða fekk hann — so at siga frá øllum síðum — men linjan varð gjord og kostaði 28.281,14 kr. stendur í roknskapinum.

Saman við loyvinum var tann treyt, at staturin kuni taka loyvi aftur, og linja hansara gerast partur av øðrum telefonverkið, um viðtikið varð, at hitt

almenna skuldi byggja. Soleiðis, sigur hann, hevði hann altíð ætlað tað. Hansara hugsan var at fáa gongd á. Hann ivaðist ikki í, at var hetta fyrst komið, vildu øll hava tað.

Fyrstu húsin, sum fingur telefon

Fyrstu húsin, sum her á landi vórðu bundin saman við telefon, vóru: í Geil í Havn, hjá Hans Bærentsen á Sundi, hjá Óla Kristian Debes á Oyrareingjum, hjá Óla Jacobsen í Kvívík og á Heygum í Vestmanna.

Hin 20. mei 1906 viðtók tingið, at telefon skuldi byggjast Amtmaðurin fór til Keypmannahavnar fyrri at samráðast við Statstelegrafen. Ólavur á Heygum fór eisini.

Nú kendi hann nakað til hetta, og tá arbeidið varð útboðið at gera, gav hann tilboð, men hann fekk tað ikki — sama hvat og hvussu hann beyð. Skaðin var okkara, at hann ikki fekk tað, tí so hevði verið hildið fram við sama slag av tilfarið, ið byrjað var við, sum søgan fer at prógva. Statstelegrafen fekk arbeidið at gera. Uppskot til fyrribils kostnaðarætlan var um 200.000 kr.

Verkfrøðingur og formenn komu úr Danmark. Hesin verkfrøðingur gjord metan av linju Ólavs, tí nú skuldi hann innlimast í telefonverkið. Hann metti hana til 21.300 kr. Fyri hetta kundi hann ivaleyst byggja eina linju av tí slagnum, sum hann bygd áðrastaðni, men ikki eina linju sum hesa.

Hetta vildi Ólavur heldur ikki lata hana fyrri. Av hesum stóðst drúgt stríð, men endin varð, at ein nevnd varð sett til at kanna linjuna. Hendan nevndin dømde honum fult virði fyrri hana.

Kendu einki til tráðleyst samband

Til at byrja arbeidið við lænti tingið 275.000 kr. Átlanin var, at staturin skuldi røkja tráðleyst samband við Suðuroy, men tingmenn fyrri Suðuroy vildu,

sum vituligt var, hava telefon-samband. Teir vistu sjálvandi einki um tilíkt, og verkfrøðingurin visti, letur tað til, upp aftur minni. Tá hann er biðin um at geva ráð í hesum føri, sigur hann, so ótrúligt tað ljóðar — her umsett til føroyskt: Viðvíkjandi kaðali Skarvanes-Hvalvík, nú Sandvík, kann ikki ætlast, at hann verður serliga útsettur fyrri at vera skræddur. Hetta gav teimum nýtt mótt, og viðtikið varð, at hetta skuldi gerast.

Linjan Sand-Tvorøyr varð mettt til at kosta 60.000 kr.

Farið verður undir arbeidið

Hin 30. juli varð byrjað at byggja telefonir fyrri Færoernes Amtskommunes Telefonvæsen. Arbeidsmenninir vóru danir, uttan Andreas Niclasen.

Teir byrjaðu frammi á Vatnaskorðum — út frá Ólavs linju, oman í Sanvíkar, haðani við kaðali til Toftir, so fram við Skálafjørðinum til Soldarfjarðar, um Gøtueiði til Gøtu, til Fuglafjarðar, Lørvíkar og út á Vík, haðani kaðal yvir í Fogru-líð og so um hálsin til Klaksvíkar.

Sama árið varð eisini linja lögð til Velbastaðar, til Kirkjubøar og kaðal til Skopunar. Sama árið varð eisini linja lögð úr Vestmanna til Sørvágs, Miðvágs og Sandavágs.

Samanborðið við í dag var biligt at byggja telefon tá. Eg siggi eina rokning, tað er frá 9. august 1906, teir eru 22 mans, ið bera tilfar á land á Skálafjørðinum. Teir arbeida seks tímar og fáa tilsamans 33 kr. í løn — allir 22.

Svend á Grundini og Dia á Bø skoyta sjókaðal umborð á Álkuni

Í 1907 vórðu linjur lagdar, sum framhald frá árinum fyrri. T.d. úr Fuglafirði til Oyðarfjarðar og Elduvík. Úr Vestmanna til Hvalvíkar, Víkar, Eiðis og Funnings. Úr Skopun til Sands, til Skarvanes og av Skarvanesi kaðal til Sandvíkar. Viðari til Hvalbiar, Tvorøyrar, Vágs, Sumbiar. Sambandið

millum Havnina og Suðuroynna varð opnað hin 5. september 1907. Hetta árið vóru formenninir bert danir, hitt fólkið var hiðani.

Vansar við bæði sjókaðali og loftspennum

Í 1908 varð einki gjørt afturat, men í tinginum varð nógv tosað um framhald. Summir hildu vera best fyrst at gera tað, sum toluliga landfast var og ikki tørvaði langar kaðalir. Hetta hevði verið um 20 bygdir, meðan aðrir hildu betri vera at taka alt fyrri í senn. Eisini útoyggjarnar. Teir vistu, at har tørvaði mest, men høvdu enn ikki roynt tað, sum skjótt visti seg — at kaðalarnir vóru eitt vónbrot. Teir arta seg sera illa millum oyggjarnar.

Í 1909 var eitt sindur bygt afturat. T.d. av Strøndum til Selatraðar, norður um Veðranes og haðani við loftspennum um sundið til Hósvíkar, so norður til Hvalvíkar, Streymnes, norður um Streym og haðani við einum kaðalstubbya yvir um til Norðskála. Loftspenni varð eisini hongt yvir Funningsfjórð og Kaldbaksfjórð. Eisini eitt um Kallsøyarfjórð, úr Kunoy til Húsar. Tey hildu øll væl uttan loftspennið um Kallsøyarfjórð.

Formaðurin fyrri hesum æt Andreassen. Hann var seinri stjóri á verksmiðju Statstelegrafens, tá eg hitti hann har mong ár eftir hetta. Hann spurdi eftir mongum í Føroyum, men mest var tað loftspennini, vit tosaðu um. Hetta hevði gingið, sum hann væntaði, segði hann. Um Kallsøyar-

fjórð var ov breitt til ein so klænan tráð. Hesi spennir vórðu nýtt til nú stutt síðani, nú er tørvur á fleiri linjum. Um Svinoyarfjórð er spennin enn og hevur hildið toluliga.

Gekk ikki so væl við kaðalunum

Verri var við kaðalunum.